

Розробник: Завалко Катерина Володимирівна, завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності
Викладач: Завалко Катерина Володимирівна, завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності
Протокол № від « » _____ 2022 року
Завідувач кафедри _____ Катерина ЗАВАЛКО
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проєктної групи) 025.00.01 «Музичне мистецтво» «07» вересня 2022 року
Гарант освітньо-професійної 025.00.01 «Музичне мистецтво» (керівник проєктної групи) _____ Ольга ОЛЕКСЮК
(підпис)

Робочу програму перевірено
« ____ » _____ 2022 року
Заступник декана _____ Інна ТКАЧЕНКО
з науково-методичної та навчальної роботи _____
(підпис)

Пролонговано:

На 2022/2023 н.р. _____ (_____) « ____ » 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) « ____ » 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) « ____ » 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) « ____ » 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів/ годин	<i>4/120</i>	
Курс	<i>1</i>	
Семестр	<i>1</i>	<i>2</i>
Кількість змістових модулів за розподілом:	<i>2</i>	<i>2</i>
Обсяг кредитів	<i>2</i>	<i>2</i>
Обсяг годин, у тому числі:	<i>60</i>	<i>60</i>
Аудиторні	<i>16 години</i>	<i>16 години</i>
Модульний контроль	<i>4 годин</i>	<i>4 годин</i>
Семестровий контроль	<i>-</i>	<i>30</i>
Самостійна робота	<i>40 годин</i>	<i>10 годин</i>
Форма семестрового контролю	<i>-</i>	<i>екзамен</i>

Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Методика викладання дисциплін фаху (інструментальне виконавство/музично-педагогічних дисциплін)» входить до курсу спеціальних дисциплін. Зміст курсу втілює основні педагогічні напрацювання у галузі викладання гри на музичному інструменті, висвітлює провідні методики української та зарубіжної інструментальних шкіл та містить такі складові: *теоретична* (реалізується у ході лекційних занять); *практична* (здійснюється в ході аудиторних занять у процесі практичного відпрацювання окремих методичних тем); *самостійна робота студентів* (реалізується у конкретних завданнях для самостійного опрацювання).

Метою курсу є опанування знаннями з методики викладання дисциплін фаху (інструментальне виконавство/музично-педагогічних дисциплін).

Завдання навчальної дисципліни – формування комплексу компетентностей студента.

Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-2	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК-3	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
	ЗК-4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК-7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
	ЗК-8	Здатність працювати в міжнародному контексті.
	ЗК-9	Здатність працювати автономно.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК-4	Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / педагогічній діяльності.
	СК-5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
	СК-6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
	СК-7	Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з

		використання можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
3. Програмні результати навчання		
РН-1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.	
РН-7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	
РН-8	Здійснювати викладання гри на інструменті/методики музичної освіти з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача	
РН-10	Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.	

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- ознайомитися з розвитком сучасної методики навчання гри на музичному інструменті;
- опанувати особливостями проведення уроку з навчання гри на музичному інструменті у вищій школі;
- сформулювати вміння музично-педагогічного аналізу педагогічної діяльності викладача-інструменталіста;
- знати, використовувати і розвивати досвід та кращі традиції, а також інновації вітчизняної і світової інструментальної педагогіки;
- використовувати базові методи та прийоми викладання гри на музичному інструменті;
- здійснювати науково-дослідницьку діяльність у сфері інструментального виконавства;
- творчо реалізовувати власні напрацювання у концертно-сценічній та педагогічній діяльності;
- бути готовим до планування й організації виконавсько-педагогічного процесу, концертних програм і культурно-мистецьких проєктів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт						Сам ості йна
		Аудиторна:						
		Л е к ц ії	Се мі на ри	Пра кти чні	Лаб орат орні	Інд ивід уал ьні		
Змістовий модуль 1. Музично-виконавський розвиток студента у вищій школі								
Тема 1.1. Музичні здібності студента: сутність та розвиток	14	2	2	-	-	-	10	
Тема 1.2. Самостійна робота студента у навчально-виконавському процесі	14	2	2	-	-	-	10	
Модульний контроль	2			-	-	-		
Разом	30	4	4	-	-	-	20	
Змістовий модуль 2. Виконавська підготовка студента-інструменталіста у вищій школі								
Тема 2.1. Розвиток виконавської культури студента	14	2	2	-	-	-	10	
Тема 2.2. Підготовка студента до концертних виступів	14	2	2	-	-	-	10	
Модульний контроль	2			-	-	-		
Разом	30	4	4	-	-	-	20	
Усього за 1 семестр	60	8	8	-	-	-	40	
Змістовий модуль 3. Методичне забезпечення навчально-виховного процесу у вищій школі								
Тема 3.1. Методика проведення уроку з фаху у вищій школі	6	2	2	-	-	-	2	
Тема 3.2. Інноваційні методики та технології інструментального навчання	6	2	2	-	-	-	2	
Модульний контроль	2			-	-	-		
Разом	14	4	4	-	-	-	4	
Змістовий модуль 4. Професійна компетентність викладача музичних дисциплін у вищій школі								
Тема 4.1. Компетентнісна модель викладача музичних дисциплін	6	2	2	-	-	-	2	
Тема 4.2. Самовдосконалення викладача музичних дисциплін	8	2	2	-	-	-	4	
Модульний контроль	2							
Разом	16	4	4	-	-	-	6	
Семестровий контроль	30			-	-	-		
Усього за 2 семестр	60	8	8	-	-	-	10	
Усього за 1 курс	120	16	16	-	-	-	50	

5. Програма навчальної дисципліни «Методика викладання дисциплін фаху»

Змістовий модуль I (I курс, I семестр)

Музично-виконавський розвиток студента у вищій школі

Тема 1.1. Музичні здібності студента: сутність та розвиток. Музичні задатки. Музичні здібності. Музична обдарованість. Переваги і недоліки існуючої системи діагностики музичних здібностей. Методи розвитку музичного слуху, чуття ритму, музичної пам'яті.

Основна література: 2, 3, 7.

Додаткова література: 5.

Тема 1.2. Самостійна робота студента у навчально-виконавському процесі. Самостійна робота в процесі формування виконавської майстерності. Методи самостійної роботи. Рефлексія в контексті самостійної роботи.

Основна література: 2, 5.

Додаткова література: 8.

Змістовий модуль II (I курс, I семестр)

Виконавська підготовка студента-інструменталіста у вищій школі

Тема 2.1. Розвиток виконавської культури студента. Технічна майстерність та її зв'язок з інтерпретацією. Витоки віртуозності. Етапи роботи над музичним твором: ознайомлення з музичним твором та виникнення художнього задуму, створення виконавської інтерпретації.

Основна література: 1, 5, 7.

Додаткова література: 5, 8.

Тема 2.2. Підготовка студента до концертних виступів. Сценічне хвилювання та методи його запобігання. Підготовка до публічного виконання музичного твору. Артистизм виконавця-інструменталіста. Сценічне перетворення та сценічна увага.

Основна література: 1, 3, 7.

Додаткова література: 1, 5, 6.

Змістовий модуль III (I курс, II семестр)

Методичне забезпечення навчально-виховного процесу у вищій школі

Тема 3.1. Методика проведення уроку з фаху. Планування педагогічної роботи. Організація навчального процесу. Оновлення педагогічного репертуару.

Планування уроку. Оновлення педагогічного репертуару. Вивчення нових видань і різних редакцій класичних творів.

Основна література: 2, 3, 5.

Додаткова література: 4, 6.

Тема 3.2. Інноваційні методики та технології інструментального навчання. Евритмія Е. Далькроза в контексті розкриття виконавського потенціалу студента. Метод Simultaneous Learning – принципи ефективного навчання. Технології дистанційного навчання в інструментальному класі.

Основна література: 3, 5.

Додаткова література: 7, 8.

Змістовий модуль IV (I курс, II семестр)

Професійна компетентність викладача музичних дисциплін у вищій школі

Тема 4.1. Компетентнісна модель викладача музичних дисциплін. Компетентнісний підхід в освіті. Формування базових компетентностей випускника вищої школи. Групи фахових компетентностей викладача вищої школи.

Основна література: 4, 5, 6.

Додаткова література: 2, 5.

Тема 4.2. Самовдосконалення викладача музичних дисциплін. Модель самовдосконалення викладача-інструменталіста. Напрями самоосвіти для підвищення продуктивності та ефективності навчання. Напрями саморозвитку для забезпечення результативності навчання. Напрями самовиховання для успішної самореалізації викладача-інструменталіста.

Основна література: 4, 5, 6.

Додаткова література: 2, 5.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість балів	Максимальна кількість балів	Кількість балів	Максимальна кількість балів	Кількість балів	Максимальна кількість балів	Кількість балів	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1								
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	-								
Лабораторна робота	-								
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	59	-	59		39		59
Максимальна кількість балів		59		59		59		59	
Розрахунок коефіцієнта						Усього за період роботи до екзамену 236 балів (що порівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 3,93)			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ теми	Зміст завдання	Академічний контроль		Бали
1.1	Діагностика музичних здібностей студента та її аналіз	точність та повнота діагностики	2	5
		обґрунтованість аналізу	3	
1.2	Складання плану самостійної роботи для удосконалення виконавської культури	врахування усієї програми	3	5
		чітке формулювання завдань	2	
2.1	Виконавський аналіз музичного твору (принципи формоутворення, виконавські прийоми, засоби виразності)	повнота аналізу	2	5
		обґрунтованість аналізу	3	
2.2	Складання плану роботи з підготовки до концертного виступу	повнота аналізу	2	5
		обґрунтованість аналізу	3	
3.1	Створення відео індивідуального уроку з фаху та його самоаналіз	повнота аналізу	2	5
		обґрунтованість аналізу	3	
3.2	Написання план-конспекту індивідуального уроку з фаху за методикою Simultaneous Learning	врахування усіх видів діяльності	2	5
		дотримання принципу «в один момент одна складність»	1	
		доцільність підібраних вправ	2	
4.1	Розробка власного варіанту компетентнісної моделі викладача вищої школи	обґрунтованість думки	3	5
		врахування усіх видів діяльності	2	
4.4	Складання плану самовдосконалення викладача вищої школи	обґрунтованість думки	2	5
		врахування усіх видів діяльності	3	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення модульного контролю – модульне письмове опитування. Максимальна кількість балів за одну роботу – 25.

Питання до модульного контролю (Змістовий модуль I):

1. Розкрийте сутність та особливості розвитку музичних здібностей студента.
2. Охарактеризуйте методи самостійної роботи.
3. Розкрийте значення рефлексії в контексті самостійної роботи.

Питання до модульного контролю (Змістовий модуль II):

1. Визначте зв'язок між технічною майстерністю та виконавською інтерпретацією.
2. Охарактеризуйте основні етапи підготовки до публічного виконання музичного твору.
3. Розкрийте специфіку сценічного хвилювання та методів його запобігання.

Питання до модульного контролю (Змістовий модуль III):

1. Розкрийте особливості планування педагогічної роботи.
2. Розкрийте специфіку методу Simultaneous Learning в контексті інструментального навчання.
3. Проаналізуйте недоліки та переваги технології дистанційного навчання в інструментальному класі.

Питання до модульного контролю (Змістовий модуль IV):

1. Проаналізуйте групи фахових компетентностей викладача вищої школи.
2. Охарактеризуйте модель самовдосконалення викладача-інструменталіста.
3. Визначте основні напрями самоосвіти та самовиховання викладача-інструменталіста.

Критерії оцінювання модульного контролю

21-25 балів – студент глибоко і обґрунтовано розкриває зміст усіх питань модульної контрольної роботи, точно і повно дає визначення термінів і понять, логічно аналізує та оцінює різноманітні явища у галузі методики викладання дисциплін фаху та їх взаємозв'язки. Виявляє самостійне, творче ставлення до

педагогічних ідей, концептуальних положень, підходів та принципів, переконливо аргументує власну позицію. Студент виявляє сформовану здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів.

16-20 балів – студент обґрунтовує провідні теоретичні положення, класифікує педагогічні ідеї, проявляє власне ставлення до них. Виявляє здатність логічного викладу основних знань та використання засвоєних знань у процесі написання модульної контрольної роботи. Аргументує наведені твердження та висновки, застосовуючи засвоєний теоретичний матеріал. Студент виявляє здатність до пошуку та використання додаткових джерел і матеріалів.

11-15 балів – студент частково відтворює зміст програмного матеріалу. Фрагментарно висвітлює теоретичні положення, класифікації, концептуальні ідеї, визначає сутність окремих термінів та понять. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Виявляє поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою, як результат – недостатньо глибоке засвоєння навчального матеріалу та недостатньо розкриті питання модульної контрольної роботи.

0-10 балів – відповіді студента мають репродуктивний характер. Студент неефективно використовує знання у процесі написання модульної роботи; поверхово викладає програмний матеріал, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Нелогічно будує свою відповідь та недостатньо її обґрунтовує. Студент використовує додаткові джерела і матеріали, запропоновані викладачем; слабо розуміє методологію досліджень, має нечіткі уявлення про категоріальний апарат. Пізнавальна діяльність студента характеризується репродуктивним рівнем, неспроможністю самостійного пошуку.

5.2. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Вивчення курсу "Методика викладання дисциплін фаху (інструментальне виконавство / музично-педагогічних дисциплін)" закінчується екзаменом, який проводиться у вигляді письмової роботи (при очному навчанні) чи у вигляді тестового контролю (40 питань – по 1 балу за 1 правильну відповідь) за умов дистанційного навчання.

6.4. Шкала відповідності оцінок.

Рейтинг ова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 -100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

I курс

аудиторних – 32 год. (лекційних – 16 год., семінарських – 16 год.); модульний контроль – 8 год.; самостійна робота – 50 год; семестровий контроль – 30 год.)

1 семестр				
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Музично-виконавський розвиток студента у вищій школі		Виконавська підготовка студента-інструменталіста у вищій школі	
К-сть балів за модуль	59		59	
Заняття	1-2	3-4	1-2	3-4
Назва навчального модуля (семінарське заняття)	Тема 1.1. Тема 1.2. 1*2=2 б. 1*2=2 б. 2*10=20 б. 24 б.		Тема 2.1. Тема 2.2. 1*2=2 б. 1*2=2 б. 1*2=20 б. 24 б.	
Самостійна робота	5б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25		Модульна контрольна робота 2 25	
2 семестр				
Модулі	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
Назва модуля	Методичне забезпечення навчально-виховного процесу у вищій школі		Професійна компетентність викладача музичних дисциплін у вищій школі	
К-сть балів за модуль	59		59	
Заняття	1-2	3-4	1-2	3-4
Назва навчального модуля (семінарське заняття)	Тема 3.1. Тема 3.2. 1*2=2 б. 1*2=2 б. 2*10=20 б. 24 б.		Тема 4.1 Тема 4.2. 1*2=2 б. 1*2=2 б. 2*10=20 б. 24 б.	
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25		Модульна контрольна робота 2 25	
Коефіцієнт	—		Усього за період роботи до екзамену 236 балів (що прирівнюється до 100 балів з урахуванням коефіцієнта – 3,93)	

8. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Гаркуша Л.І., Економова О.С. Формування професійних умінь майбутніх учителів музики на заняттях з основного інструмента (фортепіано) : навч.-метод. посібник / Л.І. Гаркуша, О.С. Економова. – К. : КУБГ, 2013.
2. Завалко К. Інноваційне музичне навчання та розвиток музичних здібностей в учня / К.В. Завалко. Навчально-метод. посібник – К.: ЦУЛ, 2020.
3. Завалко К. Музична педагогіка: інноваційно-психологічний аспект / К.В. Завалко. Навчально-метод. посібник – К.: ЦНЛ, 2020.
4. Завалко К., Проворова Є. Самовдосконалення вчителя музики: інноваційно-практикологічний підхід / К.В. Завалко, Є.М. Проворова. Навчально-метод. посібник – К.: ЦНЛ, 2021.
5. Завалко К.В. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти / К.В. Завалко. Монографія – Черкаси: Друкарня "Черкаський ЦНП", 2013.
6. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посібник / О.М. Олексюк. – К.: КУБГ, 2013.
7. Олексюк О.М., Бондаренко Л.А. Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі: навч. посіб. / О.М. Олексюк, Л.А. Бондренко. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2018.
8. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008.

Додаткова література

9. Андрейко О.І. Виконавська культура скрипаля: теорія та методика формування : моногр. / О.І. Андрейко. – Л.: Галицька видавнича спілка, 2013.
10. Завалко К.В. Самовдосконалення вчителя музики: теорія та технологія / К.В. Завалко. Монографія. – Черкаси: ЧНУ, 2007.
11. Collen M. Conway Collen M., Hodgman Thomas M. Teaching music in Higher Education. – Oxford University Press, 2009.
12. Harris P. Simultaneous learning: the definitive guide. Faber music, 2014.
13. Harris P. The virtuoso teacher: the inspirational guide for instrumental and singing teachers. Faber music, 2012.
14. Sloboda J.A. The musical mind: The cognitive psychology of music. New York: Oxford. 1985.
15. Sawyer R.K. Explaining creativity: The science of human innovation (2nd Ed.)/ New York: Oxford University Press. 2012.